



CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Troian Dmitrii și Caziuc Maria, reprezentați de avocatul Lungu Cristina,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Troian Dmitrii și Caziuc Maria împotriva Ministerului Justiției, privind restituirea amenzii achitate,

împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

Dosarul nr. 2ra-935/23

NR. PIGD 2-22030043-01-2ra-04072023

Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: G. Manoli)
Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malii)

12 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Troian Dmitrii și Caziuc Maria, reprezentați de avocatul Lungu Cristina,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni,
Diana Stănilă, *judecători*,

ÎN FAPT

1. La data de 01 martie 2022 Troian Dmitrii și Caziuc Maria au depus cerere de chemare în judecată formulată împotriva Ministerului Justiției, solicitând restituirea amenzii achitate.

2. În motivarea acțiunii s-a indicat că de către organul de urmărire penală, Troian Dmitrii a fost pus sub învinuire în baza art. 264¹ alin. (4) și art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal.

3. S-a menționat că, prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 17 august 2020 Troian Dmitrii a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264¹ alin. (1) din Codul penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 750 unități convenționale, echivalentul a 37.500 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani. A fost achitat Troian Dmitrii pe capătul de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

4. La data de 04 septembrie 2020 Caziuc Maria a achitat jumătate din amenda stabilită lui Troian Dmitrii și anume suma de 18.750 lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr. QSG2308:1984316 din 02 septembrie 2020.

5. Potrivit deciziei Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021 s-a casat sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 17 august 2020 privind condamnarea lui Troian Dmitrii în temeiul art. 264¹ alin. (1) din Codul penal. S-a dispus încetarea cauzei penale față de Troian Dmitrii, în baza art. 60 alin. (1) lit. a) din Codul penale, din motivul intervenirii termenului de prescripție.

6. Consideră reclamantii că, la caz ar fi aplicabile prevederile art. 7 lit. d) și art. 13 alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, atât timp cât prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021 s-a dispus încetarea cauzei penale în privința lui Troian Dmitrii în baza art. 60 alin. (1) lit. a) din Codul penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție.

7. Totodată, invocă și prevederile art. 5 din Legea nr. 1545 din 25.02.1998, privind modul ce reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

8. Susțin reclamantii, că din bugetul de stat al R. Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției urmează a fi restituită suma de 18.750 lei, achitată cu titlu de amendă de Troian Dmitrii prin intermediul lui Caziuc Maria.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 21 iunie 2022 Troian Dmitrii și Caziuc Maria au contestat-o cu apel, solicitând casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 iunie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Troian Dmitrii și Caziuc Maria și menținută hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

12. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut că pretențiile reclamantilor nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

13. În corespundere cu art. 7 lit. d) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite.

14. Cu privire la cele ce preced, instanța de apel a reținut că Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 reglementează expres și exhaustiv cazurile, modul și condițiile angajării răspunderii patrimoniale pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești, fiind inadmisibilă survenirea răspunderii în alte cazuri decât cele stabilite de legiuitor.

15. În context, în sensul dispozițiilor enunțate este de înțeles că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de anchetă sunt necesare condiții speciale și anume: că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, va avea particularități în materia respectivă, prin urmare nu orice acțiune ilicită a organelor de anchetă și judecată atrage răspunderea statului.

16. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

17. Totodată, conform art. 285 alin. (2) din Codul de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275

pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal.

18. Respectiv, potrivit prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) din Codul de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă: fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

19. Raportând cadrul legal aplicabil speței la circumstanțele constatate în cadrul examinării cauzei în fond, instanța de apel a concluzionat că pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii menționate, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art.3, cât și circumstanțele prevăzute de art.6, în consecință normele legale menționate mai sus sunt indisolubile una față de alta și nicidecum nu pot fi aplicate separat.

20. În acest sens, pentru ca persoana să poată pretinde la repararea din contul Statului a prejudiciului material, la caz sub formă de amenda achitată, în temeiul Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, trebuie să existe simultan câte una din condițiile prevăzute de art.3 și art.6 al legii, ceea ce în speță nu s-a constatat, evidențiindu-se substanțial netemeinicia și lipsa de suport legal a acțiunii examinate.

21. Corespunzător, prejudiciul material sub formă de amendă achitată în bugetul de stat, invocat de reclamant nu este susceptibil reparării în condițiile acestui act normativ.

22. La concret, prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021 s-a casat sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 17 august 2020 privind condamnarea lui Troian Dmitrii în temeiul art. 264¹ alin. (1) din Codul penal și s-a dispus încetarea cauzei penale față de Troian Dmitrii, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Codul penal, în baza art. 60 alin. (1) lit. a) Codul penal, din motivul intervenirii termenului prescripție, dar nu pe motiv de reabilitare a lui Troian Dmitrii.

23. Așadar, existența unei sentințe de încetare a procesului penal din motivul intervenirii termenului de prescripție, denotă cu certitudine lipsa temeiurilor juridice pentru a invoca reabilitarea judecătorească pe latura penală.

24. În susținerea acestei concluzii se indică faptul că, în partea motivată a deciziei Curții de Apel Bălți din 02 martie 2021, Colegiul penal a considerat pe deplin confirmată învinuirea lui Troian Dmitrii în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Codul penal, însă a dispus încetarea procesului penal pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

25. În aceste circumstanțe, se atestă că acțiunile întreprinse de organele abilitate în cadrul procesului penal nu pot fi considerate ilicite, în măsura în care au fost efectuate respectându-se scopul unui proces penal – stabilirea adevărului. De

asemenea, nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, iar reclamantul Troian Dmitrii ar fi fost achitat de acuzațiile care i-au fost aduse în baza art. 264¹ alin. (1) Codul penal. Respectiv, acesta nu este îndreptățit să solicite restituirea amenzii din contul bugetului de stat.

26. Or, Legea nr.1545 reglementează expres că, pentru erorile comise în procesele penale, persoana va putea pretinde repararea prejudiciului doar în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare. Totodată, instanța a conchis că, nu orice erori comise în procesele penale angajează răspunderea patrimonială, ci doar cele specificate în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998, circumstanțe ce nu se atestă în speță.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 14 iunie 2023 Troian Dmitrii și Caziuc Maria, reprezentați de avocatul Lungu Cristina, au declarat recurs împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

28. În motivarea recursului recurenții au indicat că suma de 18 750 lei, care a fost achitată cu titlu de amendă, urmează a fi încasată în beneficiul lui Troian Dmitrii din bugetul de stat. Așa cum încetarea cauzei penale față de Troian Dmitrii a avut loc, nerestituirea acestei sume, poate fi considerată ca îmbogățire fără justă cauză, fapt inadmisibil cu art. 1979 alin. (1) Cod civil.

29. Instanța de apel eronat a reținut că pretențiile formulate de reclamanți – restituirea amenzii achitate, precum că nu s-ar încadra în prevederile art. 3, cumulativ cu art. 6 din Legea nr. 1545/1998. În acest sens, recurenții menționează că obiectul acțiunii este restituirea amenzii achitate, care cade sub incidența prevederilor art. 5 și art. 7 lit. (d), art. 13 alin. (2) Legii 1545/1998. Or, prin cererea de chemare în judecată nu se solicită repararea prejudiciului moral cauzat de organele de drept, ci restituirea amenzii plătită de Troian Dmitrii, circumstanță, care, în opinia recurenților, cade sub incidența prevederilor legale invocate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

30. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede următoarele: „Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

31. Art. XI, alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) stipulează că:

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor”.

32. Art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).”

33. Art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) reglementează că:

„Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.”

34. Art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede că:

„Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

35. Art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

36. Art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă (în vigoare până la 01 septembrie 2023) stabilește că:

„Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.”

37. Art. 440 din Codul de procedură civilă, reglementează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. (2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

38. Cu referire la termenul de declarare a recursului, decizia instanței de apel a fost notificată recurenților la data de 08 iunie 2023 (f.d. 96). Prin urmare, recursul depus la data de 14 iunie 2023 este în termen.

39. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

40. Din analiza recursului rezultă că recurenții au invocat temeii de admisibilitate prevăzute în art. 432 alin.(2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenții au făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.2 lit. c) CPC – interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, și anume, dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temeii de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

43. Totodată, Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

44. În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

45. Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

46. În speță, Completul de judecată menționează că recursul conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

47. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenteii la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

48. Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către recurenți nu pot constitui temeii de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temeii de casare a deciziei recurate.

49. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Troian Dmitrii și Caziuc

Maria, reprezentați de avocatul Lungu Cristina, ca fiind inadmisibil.

50. Ținând cont de prevederile art. 431 alin. (1), (2), art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Troian Dmitrii și Caziuc Maria, reprezentați de avocatul Lungu Cristina împotriva deciziei din 04 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă